

Також варто зауважити, що з метою удосконалення розгляду справ про порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів регулятор прийняв рішення № 1470 «Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів та застосування санкцій» та рішення № 1766 «Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та застосування санкцій», що пройшли процедуру державної реєстрації в Міністерстві юстиції України. Все це має сприяти більш чіткому виявленню правопорушень на ринку цінних паперів та, найголовніше, протидії їм та їх недопущенню у подальшому.

КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ УЧАСНИКІВ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Важливим напрямком державного регулювання фондового ринку є контроль за діяльністю учасників ринку цінних паперів та саморегулювних організації (СРО). В межах цієї роботи протягом 2012 року Комісія провела 545 перевірок щодо дотримання законодавства про цінні папери емітентами цінних паперів, суб'єктами первинного фінансового моніторингу (СПФМ), професійними учасниками фондового ринку та СРО. Зокрема, за результатами проведених регулятором планових та позапланових перевірок в діяльності емітентів виявлено 250 правопорушень. Характерними порушеннями в діяльності емітентів цінних паперів є порушення порядку скликання та проведення загальних зборів акціонерних товариств, порушення встановленого порядку переведення випуску цінних паперів в бездокументарну форму існування та порушення прав акціонерів на отримання інформації.

Також Комісією у 2012 році проведено 239 перевірок професійних учасників фондового ринку, серед яких: 92 перевірки торговців цінними паперами, 51 перевірка зберігачів цінних паперів, 38 перевірок компаній з управління активами та 56 перевірок реєстраторів (діаграма 58). Також регулятором здійснено дві перевірки саморегулювних організацій професійних учасників фондового ринку. Окрім того, за результатами проведених планових та позапланових перевірок професійних учасників та СРО виявлено 176 правопорушень.

Діаграма 58. Контрольно-перевірочні заходи, вчинені Комісією у відношенні професійних учасників фондового ринку

Варто зауважити, що найбільш характерними порушеннями в діяльності професійних учасників та СРО є порушення вимог здійснення професійної діяльності та вимог до діяльності СРО, зокрема, правил здійснення операцій за видами діяльності, а також порушення ліцензійних умов провадження професійної діяльності.

Так, Комісією у 2012 році були проведені дослідження на предмет наявності ознак маніпулювання цінами фінансових інструментів в діях учасників торгів, зокрема, 7 акціонерних товариств. У відношенні 5 торговців цінними паперами порушено 7 справ про правопорушення на ринку цінних паперів за вчинення умисних дій, що мають ознаки маніпулювання на фондовому ринку.

Щодо суб'єктів первинного фінансового моніторингу (СПФМ), то Комісією було проведено 178 перевірок. Всього за результатами перевірок СПФМ виявлено 212 правопорушень, а найбільш типовими порушеннями для СПФМ стали неповідомлення Держфінмоніторингу про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, порушення строків реєстрації таких фінансових операцій, незабезпечення виявлення цих фінансових операцій та порушення вимог Комісії в частині призначення відповідального працівника за проведення фінансового моніторингу.

Також одним із заходів контролю, які здійснюється Комісією, є нагляд за реєстрацією акціонерів та проведенням загальних зборів, а саме перевірка дотримання вимог законодавства про цінні папери та акціонерні товариства під час реєстрації для участі у загальних зборах, проведенні загальних зборів, голосуванні та підбиттям його підсумків за місцем проведення загальних зборів акціонерів та ін. Протягом 2012 року Комісією здійснено 198 наглядів за реєстрацією акціонерів та проведенням загальних зборів. За останні роки спостерігається тенденція до зменшення зазначеного заходу контролю, що свідчить про зменшення корпоративних конфліктів в акціонерних товариствах, консолідації пакетів акцій у мажоритарних акціонерів.

З метою підвищення ефективності діяльності Комісії у сфері державного контролю на ринку цінних паперів у 2012 році одним із важливих завдань було приведення нормативно-правових актів у відповідність до законодавства та запровадження норм, направлених на дерегуляцію підприємницької діяльності, виконання рекомендацій Урядового уповноваженого у справах європейського суду з прав людини.

Протягом 2012 року Комісією було прийнято ряд рішень, які стосуються регулювання діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу, заходів контролю та правозастосування, а саме:

- рішення Комісії №996 «Про затвердження Положення про особливості організації та проведення внутрішнього аудиту (контролю) в професійних учасниках фондового ринку»;
- рішення Комісії №997 «Про затвердження Порядку контролю за дотриманням професійними учасниками фондового ринку вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму»;
- рішення Комісії №998 «Про затвердження порядку зупинення та поновлення проведення фінансових операцій на ринку цінних паперів суб'єктами первинного фінансового моніторингу»;
- рішення Комісії №1178 «Про затвердження Порядку проведення перевірок діяльності емітентів цінних паперів»;
- рішення Комісії №1179 «Про затвердження Порядку контролю за дотриманням професійними учасниками фондового ринку вимог законодавства про цінні папери»;

- рішення Комісії №1518 «Про затвердження Порядку нагляду за реєстрацією акціонерів, проведенням загальних зборів, голосуванням та підбиттям його підсумків на загальних зборах акціонерних товариств».

РОБОТА КОМІСІЇ ЗІ ЗВЕРНЕННЯМИ ІНВЕТОРІВ

Захист прав інвесторів на ринку цінних паперів - одне з головних завдань регулятора, і у 2012 році Комісія продовжувала активно працювати над його реалізацією. Виконуючи свої функції, регулятор робив все можливе, аби запобігти виникненню правопорушень, а у разі їх вчинення - вдавався до застосування санкцій.

Важливо зазначити, що у 2012 році НКЦПФР успішно виконала своє зобов'язання щодо відкритості для інвесторів та громадян. Продовжила функціонувати так звана «електронна приймальня», тобто розгляд звернень за допомогою електронної пошти та спеціальна телефонна лінія, основним завданням якої є захист прав та інтересів та ін.

За допомогою цих засобів комунікації у 2012 року до центрального апарату та територіальних органів Комісії надійшло на розгляд 2 483 письмові звернення від фізичних та юридичних осіб щодо порушення їхніх прав та законних інтересів на ринку цінних паперів, проведено 576 особистих прийомів інвесторів.

Варто відзначити, що з року в рік кількість повідомлень про порушення прав інвесторів зменшується (див. щорічну динаміку в таблиці 43). Ці позитивні зміни свідчать про правильні законо- та нормотворчі кроки Комісії у частині захисту інтересів учасників ринку.

Основна увага з боку фахівців Комісії в цій сфері приділяється всебічному, своєчасному та кваліфікованому розгляду звернень інвесторів, адекватному реагуванню на виявлені правопорушення на ринку цінних паперів. За час роботи «гарячої» телефонної лінії для звернень громадян можливістю отримати консультацію від фахівців Комісії по телефону скористалося 189 осіб. Враховуючи особливості законодавства про цінні папери та недостатню правову обізнаність населення, спеціалістами Комісії надавались вичерпні, ґрунтовні відповіді та роз'яснення законодавства. При цьому інформація надавалась у максимально доступній для заявників формі. Заявники завжди мали можливість ознайомитись з матеріалами перевірок своїх звернень, брати участь у перевірці поданих ними заяв тощо.

Найбільш популярним питанням, з якого надходила найбільша кількість скарг упродовж 2012 року (70 % від загальної кількості), було порушення прав міноритарних акціонерів менеджментом акціонерних товариств.

Найбільш характерними порушеннями в цій категорії звернень були:

- порушення права на рівне ставлення до всіх акціонерів;
- порушення права на участь в управлінні акціонерним товариством;
- порушення права на отримання інформації про діяльність акціонерного товариства;
- порушення права акціонера на отримання частини прибутку у вигляді дивідендів;

Таблиця 43

Динаміка надходження письмових звернень громадян до Комісії за період з 2004 по 2012 роки

Період	2004-2007	2008	2009	2010	2011	2012
Кількість звернень	30 709	6 315	3 509	3 733	3 733	2 483